

EDUSKUNNAN VASTAUS 103/2003 vp

Hallituksen esitys valtion eläkelain kuntoutusta koskevien säännösten muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä valtion eläkelain kuntoutusta koskevien säännösten muuttamisesta (HE 115/2003 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystoimikunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 24/2003 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/1966) 18 b—18 f §, sellaisina kuin ne ovat, 18 b § laeissa 618/1991, 1671/1995 ja 504/2003, 18 c ja 18 e § mainituissa laeissa 618/1991 ja 1671/1995, 18 d § mainituissa laeissa 618/1991 ja 1671/1995 sekä laissa 1528/1993 ja 18 f § mainituissa laeissa 1671/1995, sekä
lisätään lakiin uusi 18 g ja 18 h § seuraavasti:

18 b §

Edunsaajalla on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos:

1) asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma todennäköisesti aiheuttaa uhkan, että hän tulee työkyvyttömäksi 9 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, tai häntä on pidettävä mainituissa lainkohdassa tarkoitettulla tavalla työkyvyttömänä; ja

2) edunsaajan eläkettä määrättäessä otettaisiin huomioon eläkkeeseen oikeuttavana 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettu tuleva aika, jos hän olisi tullut työkyvyttömäksi ajankohtana, jona hakemus tehtiin tai jona edunsaajan kuntoutustarve on viimeistään selvitettävä kansaneläkelai-

toksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/1991) 6 §:n mukaan; jos edunsaaja jo saa työkyvyttömyyseläkettä, edellytetään, että eläke on edellä tarkoitettulla tavalla täysitehoinen.

Edellä 1 momentissa työkyvyttömyyden uhallalla tarkoitetaan tilannetta, jossa on todennäköistä, että edunsaajalle lähivuosina, vaikka hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen toteutumisen mahdollisuudet otetaan huomioon, ilman ammatillisia kuntoutustoimia tulisi myönnettäväksi työkyvyttömyyseläke täytenä tai osaeläkkeenä. Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon edunsaajan ikä, ammatti, aikaisempi toiminta, koulutus, yhteys työelämään sekä se, johtaako haettu ammatillinen kuntoutus todennäköisesti edunsaajan terveydenti-

lalle sopivassa työssä jatkamiseen tai työhön palaamiseen. Lisäksi tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon, lykkääkö ammatillinen kuntoutus edunsaajan eläkkeelle jäämistä.

Ennen kuin valtiokonttori tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä, sen on tarvittaessa varmistettava, että hakijan mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty. Jos eläkehakemus hylätään, valtiokonttorin tehtävänä on huolehtia siitä, että hakijalle annetaan tietoja kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan kuntoutustarvettaan vastaavaan kuntoutukseen tai muiden palveluiden piiriin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa. Lisäksi valtiokonttorin on noudatettava, mitä kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annetussa laissa (497/2003) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna ammatillisena kuntoutuksena voidaan edunsaajalle tehdä kuntoutustutkimuksia, antaa työhön tai ammattiin johtavaa koulutusta, työhönvalmennusta, elinkeinotukea ja sellaista lääkinnällistä kuntoutusta, joka tukee 1 momentissa tarkoitettua kuntoutusta, sekä korvata mainitun kuntoutuksen aiheuttamat välttämättömät ja tarpeelliset kustannukset.

Oikeutta tämän lain mukaiseen kuntoutukseen ei kuitenkaan ole, jos edunsaajalla on oikeus kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

Sellaisessa 4 momentissa tarkoitettussa työhönvalmennuksessa, jossa kuntoutukseen osallistuva ei ole palvelussuhteessa työhönvalmennuksen järjestäjään, sattuneesta tapaturmasta tai saadusta ammattitaudista suoritetaan kuntoutettavalle korvaus valtion varoista soveltuvin osin samojen perusteiden mukaan kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään työtapaturmasta. Asian, joka koskee korvauksen suorittamista valtion varoista tämän momentin nojalla, käsittelee ensimmäisenä asteena valtiokonttori.

18 c §

Muulla kuin työkyvyttömyyseläkkeensaajalla on oikeus kuntoutusrahaan niiltä kalenterikuukausilta, joiden aikana hän on kokonaan tai

osittain estynyt tekemästä ansiotyötä 18 b §:ssä tarkoitettuna ammatillisen kuntoutuksen vuoksi.

Jos edunsaaja on kokonaan estynyt tekemästä ansiotyötä ammatillisen kuntoutuksen vuoksi, kuntoutusraha on yhtä suuri kuin niiden työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen eläkelakien tai eläkesääntöjen mukaiset eläkkeet, joihin edunsaajalla olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi 18 b §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna ajankohtana.

Jos edunsaaja ammatillisen kuntoutuksen aikana ansaitsee enemmän kuin puolet siitä eläkkeen perusteena olevasta palkasta, jonka perusteella 2 momentissa tarkoitettuna eläkkeen tulevan ajan eläkkeenosa lasketaan, kuntoutusrahan määrä on puolet 2 momentissa tarkoitettuna täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrästä.

18 d §

Kuntoutusrahaan, kuntoutustukeen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen maksetaan 18 b §:n 4 momentissa mainitun toimenpiteen kestoajalta kuntoutuskorotus.

Kuntoutuskorotus on 33 prosenttia kuntoutusrahan, kuntoutustuen tai työkyvyttömyyseläkkeen yhteensovitettua määrästä.

Kuntoutusrahasta ja -korotuksesta ja niiden saajasta on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntoutustuesta tai työkyvyttömyyseläkkeestä taikka niiden saajasta säädetään. Kuntoutusraha ja siihen liittyvä kuntoutuskorotus voidaan kuitenkin maksaa kuukautta lyhyemmältä ajalta.

18 e §

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Kuntoutusavustusta maksetaan kuitenkin enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuotta kohden kummankin edellä mainitun syyn perusteella erikseen laskettuna, jollei sen maksaminen pitemmältä ajalta ole kuntoutuksen turvaamiseksi perusteltua. Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan myöntää myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman laatimista varten.

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta 18 c §:ssä tarkoitettua kuntoutusrahan suuruista kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiseen työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

18 f §

Valtiokonttorin on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle 18 b §:ssä tarkoitettua kuntoutustoitostaan sekä kuntoutusrahaa ja -korotusta koskevasta päätöksestään.

Jos virkamies tai työntekijä saa kuntoutusrahan lisäksi samalta ajalta palkkaa, palkan määrää vastaava osa kuntoutusrahasta maksetaan työnantajalle.

18 g §

Valtiokonttorin päätökseen, joka koskee 18 b §:n 4 momentissa tarkoitettua kuntoutuksen sisältöä tai 18 e §:ssä tarkoitettua kuntoutusavustusta, ei saa hakea muutosta.

18 h §

Oikeutta 9 §:n 1 momentissa tarkoitettuun työkyvyttömyyseläkkeeseen ei ole ilman pätevää syytä ennen kuin oikeus työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain tai eläkesäännön taikka kuntoutusrahain mukaiseen kuntoutusrahaan on päättynyt.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan kuntoutukseen, joka alkaa lain tultua voimaan.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2003
